

МАНАЙ ОРОНОЙ АРАДУДАЙ ЭБДЭРШЭГҮЙ БЭХИ ХАНИ БАРИСААН МАНДАГ!

Бүх оронудай пролетаринар, нэгдэгтэй!

БУРЯТ - МОНГОЛЫН ҮНЭН

ИИП(6)-тай Обкомий, БМАССР-эй Верховно Советэй ба ВКП(б)-тай Улаан-Удын Горкомий орган

№ 262 (3266) 1941 оной ноябрийн 6, четвэрт СЭН 15 МҮНГЭН.

ПАРТИЙНА ОРГАНИЗАЦИНУУДАЙ СЭРЭГЭЙ ХҮДЭЛМЭРИ

Большевистскэ партийна организацитай коммунистууд болол маан Арминь бүлээн, дахууша хүсэниш хэзээшье байма. Манай эхэ оройной гатаалан хүнд, өгөөл хатуу шөрүүн үндүдтэ коммунистууд болол үндүдтэ түүрү эргэдэ ябаа һон. Манай эхэ оройной дайсагдтай партизинуудта хээн олон мяндал коммунистууд хадаа өөһөншөө нэрмэ эдиршгүй алдаршоор хушаан байна.

Гитлеровскэ империалистууд эрмэшэд болбол бүхэдэлхэйн адуудай хоорондох амгаланг айналы эбдэжэ, Германи, Европ, СССР-ые дайнд эсэл уруу ява. Гитлеровскэ хулуунша ношууд хадаа СССР-тэ мэхэтэ тухайгар довтолон орожо, манай оройнше үгы хэхээр, Советскэ Союзай арадууде бооголшол ба тохоого занана. Маркс ба Ленин харидатгүй дайсан айл бүхэ аргаарта манай эхэ оройной эхэ амидаралтай центр эзэлхөө болон хангаархажа, үшөөл шэнэвүүд атаканууде хонь. Улаан Арминь геронческа боеу, советскэ арад хэдгэ дайсагдтай дабиалты байлахын, тэрөөн тухайнше сугаруудан сохилан, фашистска хүрэг дэрмэшэһе панам үлдэхын ба эвсэй үлдэ дайсаные бутара сохилан хада бүхы хүсөө зангилан, эдиршгөө дура хүсэлые эмхидхэ.

Коммунистууд ба комсомолецт Немецкэ-фашистска шууаан хохиулуудта эсэргүү тэмсэлтэй түрүүшын ээргүүдтэ эхлэ.

ВКП(б)-тай Октябрьска энэ эхэ бүхы коммунистууд ба комсомолецтда хангалан дайсагдта уриа мүн. Коммунистууд өөһөнгөө эхэ оройной үнэн хүдэ, тэрэний агуухэ арминь түрү боеуудта тулалда өөһөнгөө ороно дайсан—гитлеровскэ Германия эсэргүүсөн манай арадуудай абуулжа бйгаа тэмсэлтэ үр дүндэй байндаа аян эрхлэг зорилгы эрхлэгтэй жэшэ, тэмсэлтэ ба үр дүндтэй жэшэ харуулжа өмөт!

Партийна организацитай хадаа өөһөнгөө алхам бүзүниш, өөһөнгөө бүхы хүдэлмэришэ хороото манай сохилтобо шангалта-галта гитлеровскэ хүрэг дэрмэшэһе усадхан худалтала зороулта шатай. Мүнөө үедэ сэрэгтэй дэрмэри болбол партийна организацитай бүхэний ажал-абуултын мүүрине эзэлхэ ба имачта хүдэлмэри, үдэр бүхэнь, час бүхэнь абуулалта ёһотой.

Дайсада үгэхэ манай харюуныкто хадаа үдэр бүхэнь угал ба урхалынше байна. Байлалын газар тэмшэ Улаан Арминь нэр резервүүд оножо байна. Нэр резерв дүүшангүй. Хүдөө партизандтай партийна организацитай урга-дайлаалжа манай арминь ээргые талгалтагшгүйгөөр үдэр бүхэнь, час бүхэнь абуулалта ёһотой.

СССР-эй гражданинуудай бүрэлдгын сэрэгэй уралсад болон манай оборонше бүхэжүүлнэ. Советскэ патриотууд! Сэрэгтэй хэргы шуудалгы! Эхэ оройнойгоо дабиалттай хамгаалагшад болол болхэдхэгтэй!

Миллион советскэ патриотууд улаа буугаа барин түрэл газарта түрэл город ба тосхоноо

хамгаалан аршахын тулада сэрэгтэй хэргы оролдосотойгоор шуудална, фронтдо ошохы бэлдхэжэ байна. Коммунистууд—эвсөөбүхын боеуудта сэрэгтэй хэрэгтэ хургалдажа байгаа бүхы гражданинуудта эрхим жааг заршманай жэшэ харуулжа ёһотой.

Партийна бүхы организацитай, нан түрүүндэ фронт шадарай районудай партийна организацитай, энэ хэрэгтэ бодото большевистскэ шадари, үүсхэл ба бүлэглэн ябадалы гаргахан хэн гэжэ найдагдаха байна. Багаханше олол назагай ябадал хадаа угаа эхэ хоро хүргэхэ, бага бэшэ гэмтэдэ оруулжа болохо байна.

Фронт шадарай районудай партийна организацитай бүхэний пангин уялгал—өөһөнгөө городой оборонше үдэр бүхэнийг бэхилжүүлэ болоно. Большевистүүд болбол шитийн дунда абуулдаг дайсагдта эмхидхэлэй ба политическэ хүдэлмэрээр, өөһөнгөө бүлэ хатуу жааг заршман, тэсөөри ба зүрхэлэг ябадалыгаа үлгэр жэшэ харуулжа ээргээр городуудта хамгаалтада бүхы ажалшадые хүтээн хабаруулжа ёһотой. Үдэр бүхы илалтгүй ямаршэ хагсуу шуурганай боложо байгааһы наан, городуудта тйруулан хамгаалтын ружейны байгуулжа, бэхилжүүлнүүдые түхээржэ, танк тогтоон хаатуулжа гүү нүхэнүүды ба оюунууды манжага дайсанай амиды хүсые ба техникы хуудажа, дайсаана тогтоохо ябадалын улаан сэрэгшадтэ тулалжа ёһотой!

Дайсан яараа. Тэрэ болбол бүхы хүсөө зангилан урхалша эрдхэн. Дайсаные тогтоон зогсохо хэрэгтэй! Улааруулжа болохогүй! Өөһөнгөө городой оборонше хэн улааруулжа, энэ мүнэртэ үдэрүүдтэ хэн олол назагай байна, тэрэ хадаа эхэ оройнойгоо урда, ардайнгаа урга гэмтэ ябадалы үйлээн гэмшэ.

Энэ үдэрүүдтэ үедэ партийна организацитай абуулжа ёһотой сэрэгтэй хүдэлмэри тон олон янза ба ороё байна. Дайнай үеын байдал хадаа ногауудтай партийна организацитай угаа эхэ харюусалга даалгана.

Ногауудтай партийна организацитай хүдэлмэришэ сэг үргалжэ, үдэр бүри, час бүри өөһөндө хүтэлбэришэ, фронт шадарай районуудта, мүн тэршөлэн дунда ба холын талды байгаа ямаршэ город ба тосхонудтай бүхы партийна организацитай үнэ сэрэгтэй хүдэлмэришэ хүтэлбэришэ уялгалтай.

Манай эсэргэ оройно аюулта байдал тохёолдоо байна. Советскэ арадууд хадаа өөһөнгөө хүсэндэ үнэзэгүүгөө эгитэн, өөһөнгөө газарай гэгшхэн бүхэнь бэээрэ хамгаалан байна. Байлаандаа хатуулаан Ленин—Сталиной парти болбол арадые энэ тэмсэлэ зоригжуулан, немецкэ-фашистска буржуазиагиде илалтада хүтэлбэришэ. Энэ агуухэ партинын членүүд хадаа эсэргэ оройно хамгаалтын дайнай эгээл хүндэ хүшэр ба аюултай участогуудта эрэгтэйгоор, баатарлигаар, тэмсэлдэ айхы мэдэнгүйгөөр дайсандэ эсэргүү сохилон, манай оройнше хамгаалагшадтай түрүүшын ээргэдэ жагсахаар шахаагаа үгэнэ. Коммунистууд хадаа эхэ оройнойгоо урда, ардайнгаа урга үүргээ алдар солоор дүүргэнэ. (Правдын түрүү бэшгээ).

Даниг, Кеннигсберг ба Рига дээрэ советскэ самолетуудай хэнэн довтолго

Ноябрийн 3-най хүни советскэ самолетууд болбол Даниг, Кеннигсберг ба Рига горонууд дээрэ довтолгооно хэбэ. Энэ горонууд сэрэгтэй ба ажалылборинь адууд дээрэ фугасна ба гал

та бомбонуд хаягдаа. Тэрэртэйгүүдэй болохо ба эхэ гал түймэрэй гарахан ажагалдаба. Манай самолетууд бултадаа өөһөнгөө базалуудта бусажа өрөө.

ноууды хаяган ба бомбонуудын гэр байра, хоолон газаруудта унасан байна. Үхэһэн алагтаван хүтүүд бэл.

Москвада немецкэ самолетуудай довтолго

Ноябрийн 3-най үдэр немецкэ самолетууд болбол Москвада довтолгоо. Городой райондо нэгтэ оройно дайсагай хэдгэ самолетууд үхөөр фугасна бөлбө.

ТАРЯА ТУШААЛГА

Социалистическэ гүрөндө манай тушаалан найн шанартай таряалай монсогор оройно бүхэн мэхэтэ муухайгаар довтолон ороод, манай горонууд, тосхонуд, худалда ногауудай зайгуулган, адалаа худалга, доромжооло хэжэ ябаа фашистска адуурша харшануудта үхэл асархан хатуу сохилто болохо байһанышэ лэбтай.

Манай республиканы түрүү колхозууд болбол гүрөндө таряа тушаалтын угаа эхэ удаханартай эрхим байнаар мэдэржэ, таряа шэрэгтэе түхэрээш сүүдхэ соо абуулхан байна. Таряа тушаалтын талаар түрүү колхозуудай ээргэдэ Иволгин аймагай Оройн сомоной «Улаан Оронго» тэргэ хүдөөжахын артелиин членүүд оройно ба энэ колхозхойн болбол таряа тушаалты түхэрээш сүүдхэ соо абуулжа, 4300 тухай центнер таряа тушаалан гэхэ гү, али түсөөөө үлдүүлэн түгээхэдэн, МТС-тэ үгэхэ ёһотой

натура түлөөршэ хүсэд түгээһэн байна. Мүн тэршөлэн Бичурин аймагай Ворошилой нэрэмжэтэ колхоз болбол гүрөндө тушаалта ёһотой таряагаза бэлдхэлэй пунктда сүм шэрэжэ тушаалан байха юм.

Тибөө яабыше, манай республикын зарим колхозууд болбол таряа тушаалты болошгүйгөөр хожомдуула. Жэшээлхэе, Прибайкальска аймагай Батуршеска сельсоветэй колхозууд болбол таряа тушаалты зүбөөр эмхидхэжэ түхэрөө сүүдхэ соо абуулзагүй эдлэб шалгаанууды урдаа барилжа байна. Таряа тушаалтын хүдэлмэришэ хаатуулаар ямаршэ шалгаан байхагүй. Гэбшэе, Батуршеска сельсоветэй Калинин ба Тарыхановскэ сельсоветэй «Советүүдэй VII съездын» нэрэмжэтэ колхозууд болбол таряа сохилгы хэлшгүйгөөр уялагайруулаад, гүрөндө таряа тушаалты муугаар абуулжа байна.

Иволгинхид үгэдөө хүрбэ

Бүни үдэр таһалдангүй харгы замаар тэргын хахнаан, моридой түбөрөөн гаража, улаан тоһо орьёдон сэнхир сэгээн агаарта туванна.

Энэ болбол Иволгин аймагай түрүү колхознигууд Октябрийн урда тэхи социалистическэ мурсыөөндэ эдибхитэйгөөр хабаалжа, Агуухэ Октябрийн социалистическэ революциин 24 дэхэ ойе угтан, гүрөндэ таряа тушаалжа жэлэйнгэ түсөөбө ноябрийн нэгэн хүртэр дүүргэхэ гэһэн уялганууды абаад, колхозууд бүхэн бөө бөө урилсаһан байна.

«Хүн түрэлтэндэ харша хүрин тахалта гитлеровскэ фашистууды соо сохимоор томо манган таряагаз гүрөндө тушаалахы»,— гэжэ колхознигууд бүхэн омогтойгоор хөөрөөлдөө һэн.

Үнэхөөрөөшэ Иволгин аймагай колхозууд эрхим шөлэмэл таряагаз гүрөндө тушаалжа эхилбэ. Нэгэ үглөө колхознигууд амбар сооһоо таряагаз мулһалөөд лэ тэргөдшье, машинуудтайше тэжэжэ байба. Тэрэ үедэ колхозой түрүүлэгшэ эрээл, мүлһэлжэ байһан оройнон-нон ажажа, жажалжа үзөөд: «Шингтэй оройно гүрөндө

тушаалжа болохогүй, шүдэндэ лагажанаад байха хуурай оройно тушаалжа ёһотойд»,— гэжэ хэлээд, ондоо амбар сооһоо ёһотой хуурай оройно мулһалуулээ һэн. Заготзернойой пунктда Иволгинхидай асархан тарианын гологодожо һөөргөө бусаа гэжэ дуудлаагүй юм. Жир колхознигһоо эхилээд, аймагай түрүүлэгшэ хүртэр гүрөндө тушаалжа уялгануудта энэ мэтээр анхаралаа табиһан байна.

Октябрийн 30-ай үдэр харюусалгата үдэр тохёолдоо. Улаан ашаанууд хараа таһалдангүй суваад лэ Заготзернойой пункттын газара буужа байна. Хүдэр шамбай колхознигууд туламууды бөөлэй мангай барилдандал алли хам хүм гээд, гарайнгаа үзүүрхэнээр „һа“ байса тэргэ дээрһээ абаад лэ буулгана.

Энэ үдэр гүрөндө таряа тушаалжа түсөөбөһүлһэн улаан ашаан Заготзернойой пункт дээрэ буугаа һэн. Иволгинхид хэлһэн үгэдөө хүржэ, октябрийн 30-ай үдэр уялгалта түсөөбө болзоһооны урид сүм дүүргэжэ, республикка соогоо түрүү нуури эзэлжэ гараба.

А. Обусинский.

Социалистическэ туһаламжа

ЗЭДЭ. (Телефоноор абтаба). Буденный нэрэмжэтэ артель сентябрийн 21-һээ эхилжэ октябрийн 4 хүртэр улаан ашаа эмхидхэ. Улаан ашаа зөөлгэдэ 40 улаа ба нэгэ трактор таһаралтагшгүйгөөр хүдэлмэришэ 1482 центнер оройнохо культуранууды бэлдхэлэй пунктда тушааба. Мүн ноябрийн 5-да 82

центнер техникескэ культуранууды тушаагаа.

Энэ колхоз болбол таряа тушаалга ба натура түлөөришүүдээ болзоһооны урид дүүргэдэ, социалистическэ туһаламжа үзүүлхын тулада 23 улаа Мухар-Шабэрэй аймаг гаргаһан байна.

Таряа тушаалга 140 процент дүүргэбэ

Яруунын аймагай колхозууд агуухэ Сталинска вахтада жагсан таряа сохилго, хүрилэлгээ саг болзоор соогоо найн шанартайгаар дүүргэдэ, гүрөндэ таряа тушаалга ааршмтэйгөөр абуулжа байна. Мүнөө тус аймагай олонхи колхозууд таряа тушаалга дүүргэбэ.

Ульдыргын сомоной Калинин нэрэмжэтэ колхоз таряа сохилгоёо 9 хоног соо дүүргэдэ, хэдэн мори худалдан улаан ашаа эмхидхэжэ 700 центнер таряа тушаалжа уялгата түлөөрөө болзоһооны

урид дүүргэбэ. Мүн энэ колхоз МТС-тэ түлэхэ натура түлөөринүүдээ бүгэдэнь тушаагаа. Лениной нэрэмжэтэ артель ноябрийн 3-да 20 шахуу улаагаар һүүлшингээ хэдэн центнер таряа тушаалан байна.

Тэршөлэн Карл Марксын нэрэмжэтэ колхоз таряа сохилгоо эхилхэтгөө нэгэн дооро шэрэлгөө эмхитэйгөөр абууланайгаа ашаар таряа тушаал түсөөбэ 140 процент дүүргэбэ.

А. Шулунов.

ХЭЗЭЭ ЭХИЛХЭБ?

«Хилдээр үншэйби!» дүүртэ хэ болооды—гэжэ омог доруунаар шадлар хүтэлбэрилтэжэ харюусана. Хэзээ эхилхэбэ?—гэһэн асуудала мөхөө молхи хүтэлбэрилтэжэ «саг эртэ, саһан байл орожо байна»—гэжэ гарал дэлгэн, газар тэнгэришэ угарил хаража һуудаг байна. Иймэ молхи хүтэлбэрилтэжэ Итангийн МТС-эй директор гүжэр Черницкий гэгшэе хабадуулжа өөрөө эхлэр томодожо болохо даа. Тийн дутуу дундэнь, шадмаргүй хүтэлбэрилтэжэ байһынь харяад байһан хүн абын ашгүй үшгэрхэ аргагүй байба.

рэ хөри гушан хонгог ажалгүй хэлтэжэ байһан тракторуудай хоёрын байшала болохоор ханадана.

Тус МТС-эй дирекци болбол мүнөө хүртэр мастерской түхэрэлтэ тухай асуудалы ханадхал байдаг, тракторуудай заһабарида доторгойгоо ресурсууды хэрэглэхэ ябада тухайше мартагдаһанхай байна. Мүн тэршөлэн, тракторай частнууды заһалжа хальбихэ асуудалышэ мартагдаһанхай байна. Заһабарида хэрэглэхэ ээр зэбсэгүүды бэлдхэлдэггүй юм.

—Хэзээ эхилхэбэ? Хэды трактор заһахабта?—гэһэн асуудала, 45 трактор заһахабтэ, эхилхэшуу боложо байна. 2 трактор заһабарида ороо—гэжэ гүжэр Черницкий эман соогоо гүбэд гээбэ. Тийн заһабарида байһаншэ амар 2 трактор ба, үшөө мэдэгдэнгүй. Харин, колхозой бригаданууд дээр

МТС-эй механикууд Харитончик ба Томиков гэгшэд тракторуудай заһабариалтын хүдэлмэришэ дайнай байдалай эрилтэгтэ таарадуулан эршэмтэйгөөр абуулхын оройно кампелрайгаа ношо ношой соо зууралдажа байдаг зантай.

Ф. Воронцов.

СОВЕТСКЭ ИНФОРМЬОРОНОО

НОЯБРИН 2-ой үдэШЫН МЭДЭЭСЭЛ

Ноябрийн 2-ой туршда манай сэрэгүүд болбол дайсагда эсэргүү байдаланууды бүхы фронт дээрэ абуулжа. Илангаша хатуу шитягэ байдалууд фронтын Крымскэ участкад дээрэ болоо.

Ноябрийн 1-дэ 23 немецкэ самолёт үгы хэлбэ. Манай гээлтэ —8 самолёт.

Ноябрийн 2-то Москвагай хажууда 4 немецкэ самолёт унагаагдаба.

НОЯБРИН 3-ай үГЛӨӨНЭЙ МЭДЭЭСЭЛ

Ноябрийн 2-ой хүнийн туршда манай сэрэгүүд болбол дайсагда эсэргүү байдаланууды бүхы фронт дээрэ абуулжа.

Смоленскэ областниин партизаниуд фашистска булматаран ээмдэгшадтай амжалтагтайгаар тэмсэлэ. Хүсэд бэшэ баримтын ёһоор, сентябрь ба октябрь һарадуудта фашистуудтай байлдажа байдалануудта партизаниудууд 287 немецкэ солдат ба офицер алагдаа, дайсагдай 8 танк, 10 самолёт, 6 эхэ буу, 7 миномет, горючитай 18 цистерны, домо харгалтай 40 автомашина үгы хэлбэ. Энэ үедэ партизаниуд 3 хүнтэй машина, 22 мотоцил, 46 велометод булган ээбэ, горючитай ба домо харгалтай 7 склад, 17 хүрэг, үбөлэй 4 барак, 2 немецкэ штаб, 2 радиотелефонот станци бала татаһан ба галдаһанша гадаа хэлхээ холбоомой утгалганууды таһалһан байна.

Фашистска булматаран ээмдэгшадтэ эсэргүү французска арадай улам хурсадана. Немецүүдэй ээмдэгшад Франциин бүхы горонуудай немецкэ солдат ба офицерүүдые французска патриотуудай аманга абадад олошорхой байба. Германия засаг террорые шатаахана. Вимо ба Понтье горонуудай фашистууд 28 хүни арестовалаа, Парижда һүүлэй үдэрүүдтэ түрэмшэ 3000 гаран хүнүүд хаягдаа. Немецүүд болбол суугтад французска гражданинууды толгойн саазар хороохо гэжэ шийдхэбэ. Мүнөө немецүүд болбол немецкэ офицерүүдтэ довтолхо ябадта хабаадагшадтыо французуудай заажа үгөө һаань, барилда абтаһан хүнүүдэй саазалагдалта болуулагдаха юм гэжэ сонсохохо, шынэ провокаци тараагаа. Амнинда хадхажа ябадала хабаадагшадтыо французууд сажаа үлөөгүй.

Фронтны Тульска зүтэй участогуудай шитэн дээрэ дайлагдажа байгаа манай част болбол ноябрийн 2-ой хүни 40 немецкэ танк, 500-һаа дошо бэшэ фашистскэ солдат ба офицерые үгы хэлбэн байна.

Баруун-урда зүтэй фронт дээрэ дайлагдажа байгаа бүхэд Прованскай ба Харитонкой частнууд болбол дайнай абуулануудай нэгтэ үдэрэй турша соо сэрэгтэй ашаа тэмсэлдэ ябаһан 15 автомашина, 2 батальон тухай немецкэ ябан сэрэг үгы хэлбэн ба 15 немецкэ танк, 10-һаа дэшэ эхэ буу ба миномет булган абаһан байна.

Калининскэ зүтэ дайлагдажа байгаа манай авиачыскэ болбол ноябрийн 2-ой үдэр дайсагдай моторизованно ябан сэрэгтэй томо колонны тараан наһанһан, ябан сэрэгүүды тэмсэлдэ ябаһан 35 тухай автомашина, горючитай 2 цистерные, 200-һаа дэшэ немецкэ солдатны үгы хэлбэн байна.

Шольды ба мал адууные булган абаһан байна. Нэгэтэ тарашад болбол энэ предательны ой соо барилжа, богонхон сүүд хэлбэн байха юм. Таряагаз болбол эхэ оройно урбашны мондоно үдэн саазалаа. Покровскэоо деревниин манай эхэ оройно харша януруудтай нэгэн болохо Сербиченскэ гэгшэе фашистууд болбол ногайтай полицейскэ отрядтай пачальнигаар томилоһон ба тэршөлэн таргалат сохилорынь бууджа аманга байһан. Ивалтовка гэжэ тосхондо тосхондой старшина байхаар зүбшөөлэн ба фашистуудай захиралтые һайнаар дүүргэжэ байһан 3 предатель богонхон саг соо алагдһан байна. Энэһэй һүүлээр тосхондой старшина болохоор зүбшөөлэн үгэхэ нэгшэе хүн олоогүй һэн. Тарашад болбол предательнуудай гэр байры галдадаг, тэршөлэн зөөри холшоһые, мал адууные үгы хэлбэн байна.

Ольборг гэжэ Датска городто немецкэ захил дүүргэдэг сахарна завод дээрэ ба бүд нэхэлтын фабрика дээрэ забастовкунуд болоо. Восточалашадые предприниһаань наһнаха гэгшэн немецкэ полициин һэдлэгүүд амжалтагүй байба. Шубата тулалзанай эсөөгэ 9 немецк, хэдэн арбад хүдэлмэришэд алууһан ба шаргалһан байна. Мүнөө мэдэгдэнһэй ёһоор, октябрийн һарын туршда Германия элһгэдлэхэ захиалууды дүүргэжэ байгаа хэдэн олон предприниатууд дээгүүр забастовкунуд боллоһон байна, Датска патриотууд болбол орон доторһоон бүхы хоол хүншы шүүрин абахы эрмэлзэжэ байгаа немецкэ засагай тус һууринтай старшинадай ногайгай кулак Перевейскэ гэгшын хубууе томилоһон байгаа. Тэрэ болбол угаа эхэ газарай участоо эвэлхэн, тарашадтай зөөри хол-

СССР-гэхи агуухэ Октябрьска социалистическэ революциин 24-дэхэ ойн үдэртэ Улан-Удэ городой ажалшадтай демонстрациин түсөө

1. Демонстрацида хабаадагшад ноябрийн 7-до өөһөд өөһдүншөө коллективтэ суглаарад районко колоннонуудтай хамтарха газарта амхитэйгөөр эрэхэ гэгбэл: Цен траляк район—үглөөнэй 10 часта Революциин талмай дээрэ. Железнодорожно район—үглөөнэй 9 часта Культурын Байшандэ. Пригороднэ район—үглөөнэй 9 час 30 минута Райсоветей байшангай дээрэ, ажалай төрөөрүтүдэй һургуулинууд—үглөөнэй 10 часта Советүүдтэй Байшангай талмай дээрэ ба МПВО-гэй өмхитүү—үглөөнэй 10 часта Советүүдтэй талмай дээрэ эрэхэ ёһотой

Колоннонууд бүрдэ районко комиссийн заабарин ёһоор зургаалад хүн зөргөөн ябаха. 5-дхэн ба тэршөө дэшэ классудай һурагшад районко колонныи оостага орон демонстрацида хабаадаха ба колонные толгойлох ябаха байна.

Районко колоннонууд үглөөнэй 11 час 30 минутада Лениной үйлсэдэ эрээд Хүдэлмэришэн-Таряашанай милициин заабаринуудай ёһоор демонстрацида гаралтынга байрые эзэлхэ ёһотой.

2. Демонстрацида гарахын тула колоннонуудай ябалтын улаадахи маршрут тогтоогдоно гэгбэл:

а) ЦЕНТРАЛЬНА РАЙОНОП КОЛОННО—Революциин талмай—Лениной үйлсэ—Читинскэ үйлсэ—Советүүдтэй талмай—Рабочо үйлсэ—Сталингай үйлсэ—Революциин талмай.

б) ЖЕЛЕЗНОДОРОЖНО РАЙОНОП КОЛОННО—ПВЗ-гэй Культурын Байшан—Мухнай үйлсэ—Вокзальна үйлсэ—Читинскэ переезд—Куйбышевтай—Лениной—Читинскэ үйлсэ—Советүүдтэй талмай—Рабочо—Сталингай—Куйбышевтай үйлсэ—Читинскэ переезд—Мухнай үйлсэ.

3. Советүүдтэй талмай дээгүүр колоннонуудай гаралтын иймэ гурим тогтоогдоно: демонстрацие ажалай резервүүдтэй колонно эвэхэ; хоёрдохын МПВО-гэй колонно; Железнодорожно районкой колонно гурбадахы эрэнэ; дүрбэдхэн—Центральна районкой колонно; табари—Пригородно районкой колонно

4. Советүүдтэй ба Революциин талмай дээгүүр, Ранжуровтай, Лениной, Сталингай, Рабочо, Читинскэ, Куйбышевтай, Калинингай, Набережная, Бабушкинтай, Казачья, Третьковтай, Вокзальна, Мухнай үйлсэүүдээр ябага үглөөнэй 9 часта зогсоогдохо байна.

5. Хүнүүд тогтоогдоно пропуск ба уралай билеүүды паспорттайна хамта харуулаад Советүүдтэй талмай дээрэ гараха. СССР-ай, РСФСР-эй ба БМАССР-эй Верховно Советэй депутатууд мандагуудаар орохо. 12 хүртэрхи наһанай үхөөдтэ өөһөнгөө түрэлхитэй хамта пропускгүйгөөр эрэхэ болоно.

Трибуна дээрэ, пропуск ба уралай билеүүд дотор тэмдэг үлдэһэнэй ёһоор, Читинскэ ба Рабочо үйлсэүүдээр гаража болоно.

Советүүдтэй талмай дээрэ хүниие табилга 12 часта зогсоогдохо.

6. Демонстрациин үедэ журам сахилга болбол БМАССР-эй ИИВ-дэй Милициин Управлениин амангай таһагай ба дайсагдта бэлдхэлэй начальнык—милициин мэдшэ хэйтэнаат гүжэр Байбородина дайлагтаһан байна.

Гардай Октябрийн Икциин

Манай ороной хүдэлмэришэд, колхознигууд ба интеллигенциин ахадүүгэй холбоон мандаг!

(ВКП(б)-гэй ЦК-гэй лозунгнууднаа).

СОВЕТСКЭ ИНФОРМБЮРОЮО

(Эхининь 1-дэхи нюурта)

рафинада томо заводууд дээр, сентябрь наратай жэшээбэл, продукция гаргалта 15 процент доошлуулагдана. Орхустахи архин заводто ба Миддельфартахин проволочно заводто 20 процент доошлуулагдана байна. Надборг гордхоо хоно бэш Германида зориулагдаг ашаа тээвэртэй поезды харгынаа халагдана байна. Поездын харгынаа халилалтай шалтаган хадаа түмэр аймаг лийне зориута гэмтэһэн дээрхөө болто. Кюрсерн ба адууна мал тээгээ ябаһан 27 вагон үгы хөгдөн байна.

Советскэ оройной заводууд ба фабрикануудай коллективүүд болбол фронтто элгээгдэхэ продук-

цинууды бэлдэхэ дайцай үеийн тэмээр худалмэришэ. Петро-Томск Завайныска металлургическа заводой бүхи цехүүд болбол сентябринаа даабарине пилээн өхөөр дэлүүдэн үүргэһэн ба октябрь нарыа дээр хэ ажалта-нууды туйлаа. Энэ заводой шухалагай цех болбол жэлэйнгэ программы октябрийн 26-да дүүргэһэн. цех доторын хоёр зуутанай тоо нэгэ хамд дахин арбажаһан байна. Мордовскэ АССР-эй машина бүтээлгын заводуудтай нэгэн дайцай урда тээ гэгдэжэ ябатшадай тоодо ородог байһан юм. Мүнөө тус заводой коллектив болбол сэрэгэй захил абаад даабарина 200 процентээр үлүүдэн дүүргэнэ.

НОВАБРИН 3-ай

УДЗШЫН МЭДЭЭСЭЛ

Ноябрийн 3-ай турша соо манай сэрэгүүд далайгай байлдаанууды бүхи фронтнууд дээрэ ябуулба. Фронтн Кримскэ ба Калининскэ участогууда хатуу шантага байлдаанууд болоһон байна. Новабрийн 2 то нөвөцтэ 13 самолет унаагдаа. Манай гээлтэ —3 самолет.

Новабрийн 3-да Москва шадар 2 немецкэ самолет унаагдаа.

Баруун ба Урл фронтнуудта ябуулганууды хэжэ байгаа манай авиачастнууд немецкэ авиачаста сэрэгүүдтэ ехэ гээлтэ ушаруулан байна.

Манай летиууд болбол тон амжалттай аар бомбодо, немецкэ 30 танк, сэрэгүүд ба ашаа тээһэн 280 автомашина, хэдэ бромешина ба полевый ехэ буурууды, олон мотоцикл, сэрэгэй харгасгайтай 100 гарам повозко, саваряд тээһэн 6 вагон үгы хөһөн ба батальонһоо үлүүтэй ярган сэрэг бутаргаан тараһан ба үгы хөһөн байна.

Калининскэ фронтнй участогуудай нөгөөдэ ноябрийн 2-то манай артиллери болбол далайгай аэродромы амжалттайгаар буудла. Артиллерийскэ буудал аар немецкэ 11 самолет бута сохилоһон ба 9 самолет гэмтэгдэһэн байна.

Немецко-фашистка бузарнууд хадаа эзэлэгдэнэ районуудтай амгалан хуугаа зоние тоножо ба элэжэ үргэлжэлээр лэ байна. Фашистнууд Акимовскэ тохсоние эзэлмээрэ Николай Михайловы, Ефрей Ушаковны, тэрэвэй 12-той басгые ба үшэн Буриевны бууджа алаба. Нэгэ хэдэ хонод эзэлэгдэнэ хадаа ехэ бүлэг өлхөжүүлгүүд бууджа алаба; тэдэнэй дунда: дала хүрхрэн үбгэд Яков Романенко ба Прохор Тор ашов, жары наһатай Александр Ковалева, Анна Мускова ба бусад бии. Фашистнууд Агафонова ехээр зобоһон байгаа. Тэрэни хүсөөрөө эдлээд, хүхын отолжо, бүхи бөөнэй соо хадажа байжа гайхамшагаар зобоһо. Фашистка булайнууд Агафоновагй бишпихан хүүгэдньшы хайраагүй. Фашистнууд тэндэһаа лбахадаа Агафоновагй дурбатой хүбүүн Васильев ба Шура

14 самолетто эсэргүү 4 самолет

ЛЕНИНГРАДСКА ФРОНТ, октябрийн 29. (ТАСС). Капитан Можасвай командовани дор 4 истребитель болбол газар дээрэхи манай частнууды агаараар дайсанай довтолхохоо хамгаалжа хажуулай алаба гүйсэдхэжэ байна. Нахка байһан район соонь 6 „Мессершмитт“ бии болоо. Агаарай байлдаал өхилээ. Энэхээн үедэ үшөө 2 „Мес-

сершмитт“ ба 6 „Хейнкель“ ерәһэн байна. Тоогоороо үлүү фашистка ёлонууд манай летиуудта тон харатайгаар довтолбо. Байлдаанай үедэ сталинскэ летиууд болбол жэлшээтэ баатаршалга ба рван зориг харуулба. Хэдэн минута үнгөрһөнөй һүүлээр нэгэ „Мессершмитт“ дүржэ газар уруу унаба, бөшөнө шамдуугаар тэргидэн ошобд.

Боец Сидневой ами бээс хайрлаагүй ябадал

ЛЕНИНГРАДСКА ФРОНТ, октябрийн 30. (ТАСС). домо хэрэгсэлэй складай байһан гаварта хүни дайсанай снаряд унажа, минэ тәһэлээд, хойногор горючитай бутылкада гал аһаага. Түймэр дөлгөргөжэ, тәһэрлөгөр бүхи домо хэрэгсэлүүдтэ аюул ушаруулхаар байгаа. Командант-

ска взводой Сиднев гэгшэ юншыне болот, түймэрые унтарааха гэжэ шийлэба. Тингээд нүхэр Сиднев ами бээс хайрлангүй, шатажа байһан склад тээшэ хоёр дахин мүйлжэ, гал дээр элбэ хаяһан байна. Ами бээс хайрлаагүй боец түймэрые унтараажа, домо хэрэгсэлды абарба.

Арадуудай советскэ бүлэ болбол арадуудые тамалһан гитлеровскэ түрмын урдаһаа

Туйлай ехэ шуна адхуулан агууехэ төмөл байлдаанай газар дээрэ үргэлжэлээр. Германска фашистка арьятаанууд болбол агууехэ советскэ ороние эзэлэжэ бооголшохо, ажалтадай дайлан абаһан бүхы үгы хээд, помещик ба капиталистуудай засагны нэргээн болхохо, хамтадаа ажал ба төмсөлые ябуулжа гагнагдан нэгэдшэһэн советскэ арадуудай холбоо барисаае үгы хээг гэжэ оролдожол байна.

Советскэ орон дэлхэй дээрэ имагта хоёр арын урдаһаа харан тулалдажа байна бэшэ, харин олонитын байдалай хоёр өндө системэ, хоёр ондоо үзэл, хоёр ондоо ханал ба мэдэрлэй строй мургалдэн тулалдажа байна гэһэн. Советскэ тала тээн амгалан байһал, арадуудай эб найрамда, арадуудай выта холбоо барисаа, арадуудай ахадүүгэй тэгшэ байдал. Гитлерей тала тээ—буса арадуудые немецүүдэй эзэмлэг, даралта, бөө бөө үзэн ядахэ ажал ба үбөө ялһаа.

Фашизмын үндэһэн һуурн болбол национальна тэштэ бэшэ байдалтай ийди юм. Наукада ба ажалтайда нэгэ хэһишэ хабагүй дэдэ ба доодо расануудай жэлээтэ „теори“ болбол фашизмын үндэһэн һуурин юм. Энэ „теори“ ёһоор бүхи хүнүүд хадаа тоспода ба бооголнууд олон илдүрхэ зэргэстэй юм. Господа гэгшэ капиталист, помещик, фашистка дээдэ чиновнигууд гэхэ мэтын шөлмөл немецүүд байха юм. Эдэһэн тоондо орохогүй бүхи буса хүнүүд болбол бооголнууд гэжэ тоологдодо. Бооголнуудын дотороо хэдэн ондоо шата боюжо илгарда. Гитлерей үзүдтэ лэйгүгээр мэдэлдэн орон „социализм“ гэжэ нэрлэй арадууд, жэшээлхэдэ: италянынууд, венгернууд, румынууд болбол бага зэргээр найнаа тоологдодо дээдэ шаты бооголнууд юм. Эдэһэнй удахи шатада тусхай ехэ эсэргүүсэлтэ хөнгүй мэдэлдэн оройн францууд, бельгий, голландец, норвежкэ, датчан гэхэ мэтын арадууд тоологдодо. Тон доодо зэргэдэн германска фашизмые һүрүүдэн айлгадаг славян арадууд юм. Германска фашистнууд болбол славяннууды сүм үгы хээг гэжэ оролдожо байдаг. Эһа арадууд болбол боогол зарын хөөмөгшые хуууууды утлахэ огтшые дүрагуй. Эһа арадууд болбол гитлеровскэ һүрэг арьятаануудай урдаһаа эсэргүүсэлтэ төмөл туйлай ехэ тэсэмжэ зориғы гаргаһан байна. Немецкэ фашизм болбол поляк ба серб арадууды бүри хэлэшгүй ехээр доромжолһон байдалта табиһах. Полягууд болбол еврейнууд шөгтөг тусхай тэмдэг зүржэ яожаа улагатай. Поляк ба серб арадуудта, мал шөнгөөр хандажа тон хатаураар харшалаа, ажал хээжэ амидараха арга байлдаһаань хангасуулаха зэргээр тамалан зобоожо байдаг.

Мун иимэ хубине бөшшье ондоо славян арадуудта—орд, белорускэ, украинцуудта Гитлер бэлдэжэ байһах. Фашист немецүүд хадаа „орд гахайнууд“ гэжэ ород арадые нэрлэдэг.

Бүхи арадуудые мэдэлдээ оруулаад доромжолон дарлажа, бооголшожо байха мэдэрлэ шуналы гитлеровцууд хадаа хэдэн жэлэй турша соо олон түмэн немецүүдтэ даххаан түхөөдөг, иланга немецкэ залуушудые нием мэдэрлэйтгээр һургада байгаа. Шуна яһа баримталха хоороор германска залуушудые ногтоон утахын тулада гитлеровцууд болбол ямарханшые мээг голые, худал хуурманшые ганаагүй байха юм. Гитлеровцууд бололо олон олон немецүүдые зайхал халхайл абадала һургаархинан, ами бээс аршажа шатахгүй хүнүүдые гараа татаггүйгээр доромжолон дарлажа ябахар һургаархинан байха юм. Гитлеровцууд болбол залуу алууршад, хүсөөрөө оролшод, лонуушад ба дээрмешадый үеме Германи соогоо хүмүүжүүлжэ бии болгонхой. Иигэжэ хүмүүжэһэн арьятаануудые булан абаһан тосхон ба гор-удугаа ерәд ябахдаа ажана амгалан һууһан хүн зоние хэлэшгүй муухайгаар тамалан зобоодог, эхээрэй хүсөөрөө ородог, гурим жүрамгүй заагай яадалые гаргадаг, хүн зоние тонодог, дээрмэдөг байха юм. Иинэ зэриг

лаша хөдөлгануудые үйлдэжэ ябахдаа тэдээр болбол „дээдэ раса“ гэгшээд, тиниэ тула „юшые хэлэжэһэн хорюудгүй юм“ гэжэ сэдхэл ухаандаа шунашанхай ябадаг.

Фашист-немецүүд хадаа хэдэн олон гурануудые булимтаран эзэлэ, хэдэн олон арадуудые бооголшоолод байхадаа нэгэ үсөөр хэн немецүүд болбол Европа, Ази ба хожомын Америкуны бүхи арадуудые мэдэлдэ барһан туйлай уужам империе байгуулжа гэжэ бодомжлдог байна. Зүгөөр, немецүүдые бүхи арадуудай үзэн ядажа, дурагуйлхэжэ байха гансахан лэ амжалтые фашист-немецүүд оложо аманхай. Энэ үзэн ядажа, дурагуйлхэжэ байха ялһадал үдэр ерэхэ бүри улам ехээрhalbаран ургажа байна. Францууд, бельгий, голландец ба бусад арадууд бололо немецүүдэй эзэмлэг, аних түрүүн ямаршые эсэргүүсэлтгүгээр, хайша хэрэг, утган абаһан байгаа. Гадна, фашизмын „шөжэ гурима“ шүтэһөншы заримууд байһан юм. Булимтаран эзэлэгдэнэ арадуудай дунда Гитлертэ туһа хүргэсэхэ, национальна претельнууд ба арадаа урбагша: лавальнууд, петанууд, квислингууд ба бусад олоһон байгаа. Зүгөөр, булимтаран ээрхэгшэ немец гэгшэ юн байһание удалгүй тээ арадууд мэлжэ, фашист—немецүүдэй арьятаан ба дээрмешэн ноурые танижа абаһан байна. Тээ арадууд болбол гитлеровскэ „шөжэ гурим“ гэгшэ арадуудай түрхэ юм, бүхэли наһан соогоо үзэхэ бадал юм, залуушудые национальна интеллигенци ба национальна культурые хөдөн дуудуулаха гурим юм гэжэ удалгүй ойдожо абаһан.

Германска фашизм хадаа булимтаран эзэлэгдэнэ оронудтахин арадууды өһөднгөө урдаһаа эсэргүүсүүлэн бохохоёрхихоюо гадна, мун италяны, венгер, румын, финн арадуудай дунда немецүүдтэ дурагуйлхэжэ яадалы бии болгоһон байна. Эдэ арадуудай дунда немецүүдые үзэн ядахэ ябадал мун лэ ехээр ургажа эхилэхэй. Булимтаран эзэлэгшэ немец болбол ябаһан лэ газартаа тон хэрэгсэ хүсэрхэгшэ, олооо арууудые доромжолон дарлажа хэрэгсэ дошхон хүсөнһөө бэшэ ондоо юмны хэрэгсэдгүгэй зэриг арьятаанууд болон харгадалга байна. Гитлеровцууд хадаа гансал эсэргүү хүсөнһөө айнаг, гитлеровцууд хадаа бооголшоолодон Европодохой агууехэ эсэргүүсэлтын хүсые мэдэрлэг болонхой. Хэтэржэ ерэхэдэ, буу зобосые барихаяа үни удаанай маршаархинан голландцууд зобосгтэ төмсөлые хөгэ шуналтай боложо байһах. Югославияда боложо өйайжа партизанска тэмсэл туйлай ехээр үргэдэжэ арадай дайнай удхашанартай элигэ болонхой.

Гитлерей империй болбол немецкэ фашистка өөөнхилэй зобосгтэ хөгсхөлгэ дээрэ тулгалан туйлай олонхидные бариха байхаар тогтонхой. „Арадуудай түрмэ“ байһан олонациональна гүрэн үе наһагүй юм гэжэ гүүхэ хэлэжэ үгэдөг. Иимэ гүрэн болбол хажуу тэһэншэ тон шангаар сохиходо задаран унашадаг байха юм. Тээд, Германи болбол мүнөө туйлай ехэ сохилтодо орожо байһах. Дэлхэй дээрхи тон ехэ гүрэнүүд—СССР, Англи, США гүрэн гитлеровскэ Германиян урдаһаа бүхи хүсөө харуулан байна. Фашистка Германия болбол бүхи хүн түрэлтэни өөрнөгөө урдаһаа эсэргүүгээр бохохоёрхихой. Гитлеровскэ Германияд сөжэ аюулые тохөөдүүлэагүй гүрэнүүдые, жэшээлхэдэ, Урда Америкадохой гүрэнүүд Германиян үөөрчэн дурагуйлхэжэ байха юм. Ушарын, Гитлер болбол хулгита хүсэрхэг нодаргаһаа арад бүхэһаа урдаһаа тулгажа, нием уласкоорондын дээрмешэние холодуулха эригытэ бүгэдэнигээр тэбижа эрхэтэй болгодог, бүгэдэһэй дура гутаалаг байха юм.

Гитлеровскэ пропаганда болбол булимтаран эзэлһэн гүрэн оһа арадуудай нэрые һайрхуугаар нэрлэн тоолодог. Тоо ба техникнэгэ талаар булюу байгаа, тон һулахан гүрэнүүдые булан эзэлжэ тонохо гэжэ нөгэ ондоо хэрэг юм. Зүгөөр, бата бэхи шэнэ гүрэнше тийгэжэ булимтаран эзэл-

һэн арадуудыа байгуулжа гэжэ тон ондоо хэрэг юм. Түмэр боолтой торхо соо тоһо бариха болоно. Ямарханшые түмэр боолтой торхо соо тээржэ байһан дарине бариха огтошые болохогүй. Германска фашизмын засаг доро байһан мүнөөнэй Европа болбол даригүй торхоход тон адли.

Олонациональна гүрэн болбол арадуудай тэгшэ байдал ба эб найрамдалтай бодото хүсөөр гансган тогтожэ шададаг. Хорин дүрбэхэй ойгоо утгуулжа байгаа агууехэ Октябрьска социалистическэ революци болбол нием гүрэнше советскэ орон дэлхэй дээрэ байгуулжа шадаһан байна.

Большевигүүдэй парти болбол национальна политика тухай Ленин—Сталиннэй номолые дахан яожа олон арадуудай хоорондохой үбөө хянаае үлдөөрлэ үгы хөһөн байха юм. Хаанга үедэ хожомонги ба үхэжэ үг зуураараа дууһахана байһан олон арадууд ленинско-сталинскэ национальна политикны аша туһаар, агууехэ ород арадай туһаламжа ба дамжалэс өгөөр гүрүү зэргэдэ оролсон ийэднэгөө национальна культура, өөһаднэгөө национальна интеллигенцие байгууулан байна.

Советскэ орон дэлхэй дээрэ хуугаа арадуудай эб найрамдал байхари барисаан болбол хүсэн түгэлдэр ба агууехэ хүсэн мүн. СССР-эй Сталинска Конституци болбол „дээдэ ба доодо“ раса ба арадууд „господнинууд“ ба „богоолнууд“ гэжэ илган хубааха яадалые огтошые мэдэлдэгүй. Хүн бүхэн бүгэдөөрөө нэгэ оройонхойгоо түлөө хүдэлмэрилдэг. Нилээд түрүү ябаһан культуратай арадуудын хожомонги арадуудтаа туһацаг. Униһэй ба байлг культуратай ород арад ууган хүбүүн мэтээр СССР соохи оуса арадуудайгаа түлөө хангажа хандуула хамгаалсадаг.

Европодохой оронудта айкабгар бэрхшээлтэй хохилдог худаларгы үзүүлжэ байһан энэ дайда олонациональна советскэ гүрэнэй һүр хүсэн болбол хэдэһэнэн ехэ байһанаа харуулаа. Европнй континент дээрхи нэгэ хэһишэ гүрэн германска хулгита нодаргын сохилтодо тэсэжэ шадаагүй. Советскэ орон хадаа сохилтодон тэсэхэһэе гадна, фашистка арьятаанай урдаһаа һүр хүсэтэ эсэргүүсэлтые гаргажа, нэгэ хэһишэ алха урагшаа дамбахадаа тоолошгүй ехэ хоролтодо орохо баатай болгоһон байха юм.

Гитлер болбол хара мэхэтэ ба дээрмэдлэгтэ сохилто хэжэ ороо хадамни олонациональна советскэ гүрэн бута хаяа һүрхээжэ гэжэ һананхай. Фашистка һүрэг дээрмешэдэй дугтаһан оройн лэ гатарган СССР-эй арадуудай эб нэгтгэй ба туйлай хатуу шанга харуу сохилто хүлээн байна. Украиннадахи Киев ба Одессе героическаар хамгаалһан йбуулганууд дураасхаалта байна. Ород, украин, белорускэ, грузин, армян, еврей, таджи, казах ба бусад олон болбол нэгэн зэргэдэ жагсаан абажа амин наһаа ганаһангүй түрэл советскэ городуудаа хамгаалаа һан.

Арадуудта тэгшэ эрхэ олгууулан ба тэдэнэй эб найрамдалы хүсэһэн советскэ политика болбол хүсэн түгэлдэр национальна, союзна ба автономно республикануудые байгуулаа. Урдаһаа хоһон дайда байһан заха хизарнуудта ажаүйлэдбэрhalbаран урганхай. Улаан Арьиада хэрэгсэхэ буу зобосыарны сүм хангажа шатажа звалууд Вилта, Урал, Кавказ ба Дууд Азида байгуулагданхай. Советскэ Союзай алишы национальна республикань өөрнөгөө хэмжээгээр Европодохой олон оронудтай тэнтэй ба аюушые байда. Эдэһэнй советскэ гүрэнэй хөрүүд, өдөмнай советскэ гүрэнэй хүсэн ба ресурсны мүн. Советскэ Союзай республиканууд руда, шулуун нүүрһэн ба нефтээр бүгэдөөрөө аялгын дөрнын эхэ орон болохо СССР-тээ тон халуунаар дурладаг ба тэрэндэ тон ехээр бээ үгэнги арадууд тэдэ байлгажа ашаглажа байдаг.

Советскэ арадууд өөһднэгөө баялгыне, өөһэднэгөө эрхэ сүлөө, өөһднэгөө бээ даанги байдалые фашистка арьятаануудта огтошые үгэхэгүй!

К. Демидов.

ХИЛЫН СААНА

Бессарабин урданай губернаторые саазалга

НЬЮ-ЙОРК, октябрийн 31. (ТАСС). Оверсе ньюс гэжэ агентствын дамжууланай ёһоор, Бессарабин урданай губернатор генерал Чиупернн саазалагдаһан

тухай мэдээһэн бэшгэ Бухарест нээ абаба. Чиуперна болбол Советскэ Союзтай ябуулгадажа Бессарабин урданай губернатор түлөө саазалагдаһан байна.

ФРАНЦИДАХИ СААЗАЛГАНУУДА ЭСЭРГҮҮСЭЛТЭНҮҮД ЛАТИНСКА АМЕРИКЭДЭ БОЛОН

НЬЮ-ЙОРК, октябрийн 30. (ТАСС). Францида хяналтада байгшадые германска эзэмтэгшэдэй олоноор саазалга ябаданууд болбол Латинска Америка бүхи оронудуар дураа гутаага ба эсэргүүсэлгыне долгыне үгсэхэба. Америкаска хөбөлэй мэдээһөнэй ёһоор, Чили хадаа Францида боложо байгаа ехэ олон саазалгануудтай дашрамдуулан германска правительство тусхай мэдүүлгэтэйгээр хаялаха.

Агентствын түлөөлөгшэдэ үгэһа интервьё дотороо хяналтада байгшадые немецүүдэй саазалгы арад шүүмжлэһэн байна. Хоёр миллион уруугсэцууд болбол дураа зуунай арьлтан бүдүүлхэ арга зангаар алуулан хүнүүд тухай гашуудалаа мэдүүлэе гэжэ тэрэ хэлэбэ. Францидахин ба немецүүдэй эзэлэгдэнэ бусад оронудтай хяналтада байгшадые зэригээр саазалгануудта эсэргүүсэлтэ революцие Бубагай түлөөлөгшэдэй палата абаһан байна.

ФИНСКЭ АРАД ЗОНОЙ ЯДУУ БАЙДАЛ

СТОКГОЛЬМ октябрийн 30. (ТАСС). Финляндие татажа уруулан немецкэ фашистнуудай авантура болбол оройной экономикны есэстэн хүртэр һуларуулба. Финляндийн эдөө хоолой байдалыч онсо аюултай боложо байна гэжэ „Свенска дагбладет“ газетэ бөшөө. һаяан Хельсинкийн заһананай рынок дээрэ алаандска аранууднаа 70) торхо сыйлака гэдэг заһанан ачарагдан байгаа. Тэрэндэ километрһээ үлүү ута очерлэ зогсобо. Тэрэ очерднэй бүхэли үдэшэндөө һүндлэжэ ба хойто үдэртөөшые үргэлжэлөө. Очередьто 8 мянганһаа дээшэ хүнүүд байгаа гэжэ тоологдобо. Арай гэжэ магазинай нэггэдэхэдэн эдэ салака болбол захнагаар худалдагдаа юм гэжэ үлэхэлэн хүнүүдтэ сонсохгодо. Рыночнө таймай дээрэ протестын демонстраци зүндөө эхилһэн байна. „Манай оронһоо немецүүдые намнан гаргаха!“, „Талха!“, Ухибуудые үлэхэлэһөө абаригт!“, — гэгэн хашкаралдаанууд сугларһан олон хүнүүдэй дундаһаа дуудлажа байһа. Бүни болохо тэгшэ полици арай гэжэ демонстрантнуудые намнан тараажа ша-

даба ха. Хэдэн арбаад хүнүүд арестовалагдаа.

Талха үгэлгын үлэхэлэһөө өөдөгүй бага норма үргэлжэлөө хагагдажа байна. Арад зон саған талха хэдэн һари соо абаһагүй. Ноябрь һарада саған талкые үкһиүүдэй 50 процентнй абаха юм гэжэ „Карьяла“ гэжэ газетэ мэдээһэнэ.

Бүүлшын үедэ кофин суррогатшые үгы болшоо. Саагаа өдөшүүлхын тула арад зон болбол элдэб шүүнэ хөрөгдөдөг һэн. Мүнөө үедэ тэдэ дүүдүдншые норма тогтодог добо. Ганса гражданска арад зон бөшэ, мун финскэ армшые үлэхэлэн пак дээрэ һуулаа. „Ууси-Суоли“ газетын баата болжо гашуудалтайгаар үнөөнөө хэлэһэнэй ёһоор хадаа финскэ солдадууд болбол гол түлэб фронт шадарай районуудай арад зоние дээрме дэжэ бөө „ханганад“. Финскэ олон частнуудай солдадууд самсагүй гэжэ мун тэрэ газетэ мэдээһэнэ. Солдаска дотор худсаһаа өлгөн бүд болбол арад зонһоо буллажа абаһан хуушан протестнууд болоно.

ФРАНЦИДА СААЗАЛГА

НЬЮ-ЙОРК, октябрийн 31. (ТАСС). Юнайтед Пресс агентствын берлинскэ корреспондентн мэдээһэнэ хадаа барянда абтагдай хоёрдошой бүлэг болохо 50 хүн Пантелэ саазалагдаба. Энэ саазалга болбол немецкэ полков-

ник Гольцые алаһанай түлөө репрессивнэ хэмжээ болгодожо үйлдэгдэнэ байгаа. Бүхүнтэй нэггэдэхи бүлгынш немецкэ майорой алагдаһанд харуу болгодожо Бордо саазалагдаба.

Хэлбэлэй түлөөлөгшэдэй асуулануудта үгэнэн ноксын харуу

НЬЮ-ЙОРК, октябрийн 30. (ТАСС). Ассошиатед Пресс агентствын мэдээһөнэй ёһоор, хэлбэлэй түлөөлөгшэдтэй хөөрөлдөө хэхэдэ США-гэй далайн министр Нокс болбол улан доогуур ябадаг германска хэдэн онго сонуудые американска сэрэгэй корабльнууд шөнгөөгөө гэгэн ээрэб үгэнүүдые зүб-

шье, буруушые гэжэ хэлэжэ арсаба. Далайн министрств болбол тус асуудал тушаа шаадаашые информация үгэхгүй бээ гэжэ Нокс хэлһэн байгаа. Мун Английн германска улан доогуур ябадаг онгосонуудтай шөнгөөгөө гэггдэнэ тухай сонсохы доггүй гэжэ Нокс тэмдэглэбэ.

Германска эзэмдэлгэ норвежскэ арадта ямар сэнтэй болоноб

СТОКГОЛЬМ, октябрийн 30. (ТАСС). Норвегидэхин эзэмдэлгын ядарал үдэр бүри шангадажа байна. Немецүүд норвежскэ банкһаа 6 мянган шахуу крон үдэр бүри абана гэжэ „Вестман“—ланденс тиднинг“ газетэ бөшээ. Тэдөөр хадаа ороние эзэлһэнһэн хойшо 3 миллиардһаа дээшэ крон абаба. Энэ хадаа немецко-фашистка саарэгүүдые, полицине, хэдэн

мянган чиновнуудые тэжээ хэлэ зориулан гаргаһануудтай зүбхэн официална судма болоно. Энээн соо дээрмэдэжэ абаад Германи худал ябуулан хэрэгсэлүүд, тухай эд, өдөө хоолой зүйлүүд хэдэн үнэ, эзэмдэнэ засагчид олон татабаринууд арад зондо тохолодог тухай ехэ контрибуци, штраф рэгүүдые, полицине, хэдэн

МҮНӨӨДЭР КИНОТЕАТРУУДА

ПРОГРЕСС ЭРДЭМ
Партийна билет Степан Разин

Харуусалгата редактор Д. ДАМДИНОВ
Типография издательства республиканских газет СМАСИ